

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

36. De communione quotidiana? Et notatur non esse Definitum iure Diuino
posituo, an sæpius vno die liceat communicare; sed tantum Ecclesia
prohibet Communionem iterari eodem die? Ex p. 11. tr. 7. & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](#)

Et Eccles. Comm. Sacrae Ref. XXXV. &c. 177

S. Vppono tanquam certum, quod excepto Sacerdote celebrante nemo iure diuino tenetur communicare se sub utraque specie; & quod Ecclesia habuit iustissimas rationes praecipiendi laicis communionem sub una sola specie. Hoc supposito, queritur, an celebrans, qui sumit duas species, recipiat per se maiorem gratiam quam laicus qui recipit unam.

2. Respondere negatiuē cum Sylvio in 3. part. qnqst. 80. art. 12. queritur 2. Coninch. de Sacram. qnqst. 80. art. 12. dub. unico, num. 119. & aliis communiter; quia vel recipere maiorem gratiam ex parte symboli, vel ex parte rei contentæ, non prius, nam scelula re contenta, symbolum non causat gratiam: non posterius, quia eadem res continetur sub singulis specibus; ergo, &c.

3. Non definiam tamen adnotare contrariam sententiam docuimus Alensem part. 4. qnqst. 53. mem. 1. & Gasparum Cussal lib. 2. de canis, & calice cap. 25. & nouissime hanc sententiam probabilem putat Fagundez part. 3. lib. 4. cap. 4. num. 2 in fine. & Becanus de Sacram. cap. 22. qnqst. 7. num. 4. vbi sic ait. Probabiliter est maiorem gratiam dari per sumptionem duarum specierum, quam vnius tantum. Primo, quia vnaquaque species per se confert suum effectum, & vna non dependet ab altera; ergo si amba simul sumantur, vnaquaque confert suum peculiarem effectum; ergo duas plus confert quam vna sola. Secundo, quia probabile est Sacraenta physice operari; ergo necesse est vnam speciem non minus physicè concurrens, quam alteram. Ergo si vna physice confert unum gradum gratiae, altera confert alterum gradum, & sic plus confert duas species, quam vna. Ita Becanus, & Fagundez, qui tamen his non obstantibus, negavit sententiam tenet, & respondent ad supradicta argumenta, & ita omnino tenendum est.

RESOL. XXXV.

An Sacerdotes sumentes species Corporis, & Sanguinis Christi recipient maiorem gratiam, quam laici sumentes tantum Corpus Christi?

Et an, si accidat, quod Sacerdos ponat obicem in sumptione Corpus Christi, si ante sumptionem sanguinis redditur in gratia, ex sumptione sanguinis recipiat gratiam? Ex part. 5. tr. 13. & Mis. 1. Ref. 29.

S. I. Prima opinio negat. Ita Caletanus in 3. part. qnqst. 80. art. 12. Sotus in 4. diff. 12. qnqst. 1. art. 12. Ledefm in 1. part. 4. q. 2. 1. art. 12. dub. 2. Suarez in 3. part. tom. 3. diff. 63. scđ. 2. Coninch de Sacram. qnqst. 79. art. 1. num. 34. & Villalobos in sum. tom. 1. tract. 7. difficult. 3. 1. n. 2. & alij quod probatur, qui sumenti Eucharistiam confertur ex opere operato gratia, quia sumit sacramentaliter Christum, eiisque corpus & sanguinem; sed qui sumit vnam tantum speciem, non minus perfectè sumit sacramentaliter Christum, eiisque corpus & sanguinem, quam qui sumit utramque, vt pater, ergo non minus gratia confertur sumenti vnam tantum speciem, quam sumenti utramque, si alias sint æqualiter dispositi.

2. Secunda opinio affirmat, quam ex Alensi, Cafaflo, Arboreo, Vasquez, tenet nouissime Hurtadus Complutensis de Eucharistia diff. 10. difficult. 6. quod etiam sensit Clemens VI. in Bulla ad Regem Anglia anno 1541. in qua illi concessit vt ad gratiae augmentum sub utraque specie communicaret; & ratione probatur, quia qualibet species ratione sui diuerso modo specifico significat, & con-

fert gratiam, ergo qualibet ratione sui confert diuersum & peculiarem gradum gratiae, quia quodlibet ratione sui diuerso modo specifico, quam species vini significant, & conferunt gratiam, quia species panis significant, & conferunt gratiam, vt satiantem, quia illam significant, & conferunt tamquam cibis; species verò vini significant, & conferunt illam vt refrigerantem, quia illam significant, & conferunt vi potus: ergo, &c. Vnde ego puto utramque sententiam probabilem esse.

3. Notandum est tamen hic cum Villalobos vbi supr. a. n. 3. quod stando etiam in prima opinioni. Si succedisse que el Sacerdote quisito puestio estoruo para la gracia, quando recibio la Hostia antes que recibiese el Caliz, tuuise contrition, ya en tal caso era otra lunction moralmente hablando, y recibiria gracia, como fuera tambien si recibiera dos formas, y anttes de recibir la segunda, tuuiera contrition.] Sicille,

RESOL. XXXVI.

De communione quotidiana?

Et notatur non esse definitum iure diuino positivo, an sapientius uno die licet communicare, sed tantum Ecclesia prohibet communionem iterare eodem die? Ex p. 11. tr. 7. & Mis. 1. Ref. 15.

S. I. Liqui Authores Hispani annis elapsis optari; ergo necesse est vnam speciem non minus physicè concurrens, quam alteram. Ergo si vna physicè confert unum gradum gratiae, altera confert alterum gradum, & sic plus confert duas species, quam vna. Ita Becanus, & Fagundez, qui tamen his non obstantibus, negavit sententiam tenet, & respondent ad supradicta argumenta, & ita omnino tenendum est.

2. Hanc sententiam nouissime tuerit Magister Antonius Bernaldus de Braios in quadam libello impresso Compluti per Franciscum Boxepem, in quo ex pluribus fundamentis firmat hanc conclusionem; [Eto supueste, la conclusion segura, cierta, y verdadera es, que à qualquier Chistiano, quando se halla sin conciencia de pecado mortal, ó se la tiene, se confiesa como due (como no falte á las obligaciones del precepto) aunque se vea con tibiezas, ó imperfecciones; sera lícito, santo, y loable el comulgari cada dia: y esto sera mejor, que dejar de comulgari, aunque sea por temor, reverencia, ó humildad. Vease al Doctor Geronimo Perez en su Summa Theologica en el tratado de esta materia; Al Dotor Juan Sanchez en la disputa 22, de sus selectas; Al Padre Marilla en el memorial Compostelano y sus adiciones; Al Dotor Don Antonio de Rojas en la preparacion Eucaristica; Al Padre Molina en su instrucion de Sacerdotes en el tratado 7. cap. 4. § 1.

3. Et tandem his omnibus ego etiam addo nouissime Martinum de San Joseph. in mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 8. de Eucbar. num. 2. vbi sic assertit, [Por ninguna ley diuina ni humana esta prohibido a los seglares comulgari cada dia vna vez, auiendose primero examinado, y no teniendo conciencia de pecado mortal; ni los Concilios pidan otra disposition, por lo qual el Concil. Trident. sess. 12. cap. 6. dice, que de sea que todos los fieles comulguen cada dia: á la verdad, delatar de ordinario la communion, no es nueva disposicion sino tentacion, porque comunmente por dexar de comulgari, no se consigue mas deuoción, respeto, y amor de Dios: antes le ama, y respecta mas el que por su amor, y para que remedie sus flaquezas le recibe con frequencia, aunque se halle con pecados veniales, y tibieza de espiritu con distracciones, y falta de deuoción

Sup. hoc fu-
stra in tr. 1.
ex Ref. 15.
lege doctri-
nam à §. ve-
rum, vñque
ad §. Sed
hic.

ción sensible al fin el que llegare sin pecado mortal recipir à gracia ex opere operato. Y no me atrecciera à confesar à na die, que se aparte de la cōmunion cotidiana, aunque viua vida ordinaria, porque de llegar se à Dios con conocimiento de sus misterios y de fe de emendarlos, se siegue mayor gloria de Dios, que à todos cóbida à que le reciban por flacos, y miserables que sean. Muy saludable consejo es, que los que comulgan cada dia, se desembracen de los cuidados y ocupaciones del mundo, y traten de oracion y recogimiento, y anhelen por la perfection de vida, y procuren devocion actual con santas consideraciones; pero estas preparaciones, y disposiciones son para alcanzar mas gracia, y mas fruto espiritual. Ita ille.

4. Sed ego proflus existimo hanc sententiam ita absolutè prolatam, non esse admittendam, ut potest contra communem opinionem Doctorum, & contra Praxim Ecclesie, & vsum omnium Confessariorum, & ideo Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 49. sct. 4. ver. dico tertio, sic ait: Videtur sane ratio esse alicui consulendum, vt ordinaria consuetudine frequenter, quam octauo quoque dic communicate. Ita significant Doctores, citati, & ita sentiunt prudentes & experti viri in hac materia; & communis Ecclesie usus non patum faretur. Doctores quos reuterat, sunt D. Thomas, Bonaventura, Richardus, Paludanus, Gabriel, Adrianus & Petrus Soto; Vasquez vero tom. 3. in eandem 3. part. tom. 3. disp. 214. cap. 3. num. 27. sic afferit: In Ecclesia maximè vistitum video, vt frequentius, quam octauo quoque die, raro & non nisi hominibus probata virtutis, singulis autem diebus rarissime & paucissimis hoc Sacramentum concedatur. Huius tamen rei iudicium certius piis, & doctis Confessariis relinquitur. Lege Nugnium Capitulum in 3. part. quest. 80. art. 10. conclus. 10. cuius est, ratissime, & fecit nunquam est concedendum non Sacerdotibus, præcipue secularibus quotidie communicare. Ochagavia tract. 2. de Euchar. quest. 16. num. 4. Generaliter non est fidelibus consulendum, vt frequentius quam octauo quoque die Sacrafacatum Eucharistia Sacramentum suscipiant. Probatur primò ex consuetudine Ecclesie, secundum quam communiter non recipitur hoc Sacramentum frequentius. Et post alias probationes subicit: Paucissim ac non nisi maximos in virtute profectus consecutus concedenda est Eucharistia quotidiana. Verumtamen huius negotij perfectum iudicium reseruandum est piis & doctis Confessariis, qui iuxta qualitatem penitentium maiorem, aut minorem frequentiam suadere poterunt.

5. Idem docet Filiucus tom. 1. tract. 4. de Euchar. cap. 7. quest. 6. concl.; num. 199. vbi de hoc agit scribens: Non potest esse eadem ratio omnium, sed prudenter iudicioque opus est. Nam qui continent, & religiosi frequentius communicare possunt, quam daici & coniugari per se loquendo. Idem etiam Dionysius Richelius sentit in 4. disp. 12. quest. 5. vers. 5. autem quaratur. vt & Durandus eadem disp. quest. 5. num. 6. Antonius 3. part. tit. 14. cap. 12. §. 5. Sotus in 4. disp. 11. quest. 1. art. 10. vers. tertia nibolominus, Nicolaus de Orbellis in 4. disp. 12. quest. 1. Vega 1. part summa cap. 61. cap. 23.

6. Eiusdem sententiae Ledesma est in summa de Eucharistia Sacramento diff. 27. per totam, & Emanuel Rodriguez 1. tom. summa cap. 65. conclus. 2. §. Aviso alos Confessores, Ioannes à Cruce directorus conscientia de Eucharistia quest. 5. dub. 5. concl. 2. Idem etiam docet Astensis lib. 4. tit. 17. art. 3. quest. 1. Sylvestris Eucharistia 3. quest. 15. vers. septimum; Reynierius 1. part. summa verb. Eucharistia cap. 26. ad initium Corradus responsorum cajnum conscientie part. 1. que-

sione 57. Ludouicum Granatensem in eandem sententiam referens; & iure, quoniam ita hic plurimus author docet, Ludouicus à Sancto Ioanne Evangelista lucis Sacerdotum 1. par. quest. 7. de Eucharij, 13. dub. 1. concl. 2. appendice 1. Ludouicus Lopez in strutorij conscientie 2. p. c. 66. ferè per totum maxime ver. Præterea descendendo, Tolecuis in summa 1. 6. 3. n. 3. vbi ait: Non eadem frequenta omnibus consulenda est praesertim laicis; & accedens ad delegandum cuique hominum generi, quām ei expedire potest, subdit: Rusticis, mancipiis, & similibus mensuam sufficere, aliis maioris iudicij, sed negotiis implicitis, aut curis familiae decimo quinto quoque die, reliquis negotiis etiam debitis, sed non magis eis immersis quam Scholastici sint, conjugatis immo minus distractis octauo. Statimque sublunig, frequentior communio non est in viuenciali consulenda, sed remittendum hoc est ad iudicium Consulariorum, qui in his, & aliis considerabunt diligenter, quid in particulari cuique sit magis expeditum, Villalobos his accedit manualis 4. cap. num. 18. Coron Confessorum 4. par. de Sacram. Euchar. & frequenter buius Sacramenti, ver. sed melius cum aliis. Henricus 1. 8. summa c. 54. n. 3. & 4. Agidius Cominch de Sarz. qua. 80. art. 10. num. 81. Tangeris tom. 4. diffus. de Eucharist. quest. 8. dub. 9. n. 128. Valentia in 4. diff. 6. qu. 8. punct. 4. vers. sexto tam lat. ita si habens. Richardus in 4. distinct. 2. 2. art. 6. qu. 1. in corpore. Sylvius 3. part. quest. 80. art. 10. Sebastianus Episcopus Oxoniensis 3. part. quest. 80. pos. art. 1. cap. 1. num. 3. Alenfis 4. part. qu. 9. 11. art. 4. §. 1. Lorichus 11. 2. Thesauri Theologici, verbo Sacramentum Eucharistia num. 16. vers. Duodecimo quotidie. Lucius in somma de quatuor præceptum Ecclesiæ nota 1. vers. 3. le ejus bien, & alij, quos adducit & sequitur Pater Franciscus Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 9. quest. 6. num. 57. Pater Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 4. diffus. 3. dub. 1. num. 14. cum seg. Pater Joannes Perthus de fructu & uita Sacra Eucharistia diffus. 5. cap. 2. quibus addit Eminentissimum Cardinalis Lugo de Sarz. Eucha. diff. 17. per tot. in qua latè & dodd. vienpe foler, has duas propositiones varii rationibus sumuntur.

7. Prima est, non expedire omnibus illis indiferenter cuiusque status & vita sunt, quotidiana communionem, nequeis esse viliorem, licet aliquis non sit illicita. Secunda est, eum qui in teuti ponderis errare noluerit, non se suo arbitrio debere ducere, sed standum sibi iudicio prudentis Confessarij, vel Patris Spiritualis, cuius erit haec frequentiam plus, minusve extendere pro missori, vel minori ipsius aptitudine.

8. Hinc Sapientissimum Lessius in 3. port. Dñi Thoma quest. 80. art. 10. sic ait: Adverte tamen, quia varia sunt hominum negotia, & animarum occupationes, satrū celestis secularies octauo quoque die accedant: id enim sufficere ad fructum animorum, & habetur ratio reuerentia huius Sacramenti: difficile enim est secularibus crebrius commenem tempora huic sacratissime actioni impendere, & se debet preparare. Qui autem planè à mundo sunt segregati, & toti rebus spiritualibus dediti (quales debent de Religiosis & hiscē similes) ij sepius possunt communicare, habita tamen ratione edificationis proximorum, & consuetudinis locorum, ita Lessius.

9. Dico itaque eum Mercede de Sacram. 1. art. 10. quod considerando actum communicandi ex suo genere, consultius esse frequenter communicare, quam raro.

10. Secundò considerando hunc actum in particulari, quia ordinarii tot sunt vite humanae impediti, dimentia animum distrahentia, vt secularibus diffi-

Et Eccles. Comm. Sacræ. Res XXXVII &c. 179

cile sit saepius se debite preparare, non esse consuendum ut frequentius communicent, quam semel octaua quoque die. Sic enim humanae infirmitati sufficienter fructu iuris Sacramenti subuenietur, & habebitur ratio reuerentiae huic Sacramento debita.

11. Tamen non est hic una omnium regula. Nam continentibus frequentius quam coniugatis conuenit communicare; & Religiosis ac Sacerdotibus, alisque Clericis qui à mundo abstracti se totos spiritualibus dedit quām laici. Et ita in hoc patentes debent stare prudenti arbitrio Confessarij.

12. Nota etiam cum Ioanne Vvigeris in 3. part. 9.80. art. 10. n. 44. & aliis ubi supra, Confessarios in hoc magis cautè debere procedere cum fœminis, quæ facilius subducuntur illusionibus Demonum, & vt ait Joannes Pontius in Curs. Theolog. diff. 44 quæst. 11. concl. 4. num. 10. 4. propter vanam gloriam, quæ multum prævalere solet apud mulieres. Claudam hanc resolutionem cum verbis D. Bonaventuræ in 4. diff. 12. punct. 2. quæst. 1. Si ergo queritur virum expediat frequentare aliqui? Dicendum, quod si videat se esse in statu primitivæ Ecclesiæ, laudandum est quotidie communicare: si autem in statu Ecclesiæ finalis, ut potè frigidum & tardum, laudandum est quod raro: Si autem medio modo, se debet habere; & aliquando debet cessare, ut addiscat reuerteri, aliquando accedere, ut inflammetur amore. Quia tali hospiti debetur honor, debetur & amor, & tunc secundum illam partem, secundum quam videbit se melius proficere, ad illam magis declinet; quod homo solum experientia dicit. Omnes ergo rationes ad primam partem pro frequentia, intelligent salua debita præparatione, quæ in paucissimis est, ut semper. Ita Seraphicus Doctor, qui etiam lib. 2. de Profetiâ Religiosorum cap. 77. haec afferit: Vix alii ita Religiosus esse videtur, & Sanctus (exceptis Sacerdotibus) quin semel in septimana sufficiat eum ex confutidine communicare, nisi specialis causa quandoque vel ratio plus suadeat, infirmitas superueniens, vel singuliter festinatio solemnis.

13. Quid ad hæc respondebit Bernaldus, San- cius, & alij superiori adduci, ad quorum rationes, & autoritates Sanctorum Patrum, quas pro firmanda eorum sententia adducunt, solidè, & late respondent Cardinalis Lugo, & Ioannes Perlinus locis citatis?

14. Notandum est hæc obiter non esse definitum iure diuino positivo, an saepius vno die licet communicare (hinc S. Leo III. celebrait interdum septies, interdum nouies eodem die apud Bar. tom. 9. anno 816.) sed id telicatum est prudenter quam ius naturale dictat, seilicet canendum esse frequentiam, quæ Sacramenti contemptum parere posset. Idecirò Ecclesia prohibet communionem iterari eodem die, cap. Consulisti de celebratione Missarum, & cap. Sufficit de consecratione diff. 1. in quibus de celebrantibus sermo est, sed hinc defunxit argumentum ad laicos communicantes etiam in Natali Christi, quo alioqui Sacerdos potest ter celebrare ex priuilegio; quæ collectionem vñis Ecclesiæ approbavit, & præcepto confirmavit, ne Sacramentum vilescat per nimiam frequentiam. Non modica res est (inquit A. Exan. cap. Sufficit) vnam Missam facere, & valde felix est qui vnam dignè celebrare potest. Et ita docet Ioannes P. positus in 3. part. quæst. 80. art. 10. num. 51. in fine, cum Mercero ibidem, & aliis.

RESOL. XXXVII.

An Eucharistia possit sumi quacunque hora diei? Ex part. 11. tr. 7. & Misc. 7. Ref. 22.

§. 1. **A**ffirmatiū respondet cum Auerfa de Sacram. Eucharist. quæst. 8. f. 3. Bonac. de Eucharist. quæst. 7. num. 14. & 10. Præpolito in 3. p. 9. 80. art. 10. n. 3. Sed de hoc habet magnam difficultatem P. Pasqualigus in Theol. ion. 2. diff. 109. f. 3. num. 17. quia prohibitio sumendi Eucharistiam sequitur prohibitionem celebrandi, vnde cum sub mortali adiit prohibitio non celebrandi, neque ante Aurora, nequaquam post meridiem, & in Rubrica Missalis, & ex commoni interpretatione, videatur adesse etiam prohibitio non sumendi Eucharistiam extra dictum tempus. Ita ille.

2. Verum hoc non obstante, quicquid afferat Pasqualigus, puto non esse recedendum à communione Doctorum. Dico igitur, communionem esse licitam qualibet hora dici, modo communicatus sit ieiunus, & absit scandalum, quia nulla obstat lex, aut confundendo habens vim præcepti. Ad argumentum verò adductum à P. Pasqualigo, neganda est consequentia, & idem licet interdictum sit Sacerdotibus celebrare ante Aurora, tamen ex hoc non sequitur esse interdictum laicis communicare ante Aurora, ut patet, & assertunt Doctores, quos ego alibi adduxi, ergo. Et si argumentum Pasqualigi procederet, sequeretur; quod scut Sacerdotibus est concilium in die Nativitatis ter celebrare, ita concessum esset laicis ter communicare, non enim video rationem, quare laici debeat sequi sacerdotes in prohibitionibus, & non in concessionibus; tamen Doctores clamant odia esse restringenda, & fauores ampliandos. Itaque dicendum est, non valere argumenta de Missa ad communicationem, vel de prohibitione celebrandi ad prohibitionem communicandi, & idem in feria sexta Paracœus prohibetur Sacerdotibus celebrare ab Innocentio I. epist. 1. ad decen. c. 4. ut patet in cap. Sabbatho, de consecrat. test. 13. & tamen hoc non obstante P. Pasqualigus, me etiam citato adducit Suarez, Valsquez; & alios Doctores assertentes in illa die laicos posse communicare.

3. Sed quia nunc existimo contrariam sententiam tenendum esse, stante declaratione Congregationis Sacrorum rituum, puto hoc non officere contra nos, nam hoc non procedit ex prohibitione facta Sacerdotibus, ne possint celebrare in Paracœus, sed procedit ex prohibitione Pij V. in Rubrica Missalis.

4. Dicendum est itaque, posse in quacunque hora diei Eucharistiam sumi, & ita hanc lentitiam præter Doctores citatos tenet Mercerus de Sacram. quæst. 8. art. 10. num. 6. Suarez in part. tom. 3. diff. 69. f. 3. Emanuel Sa ver. Eucharist. num. 19. doctus P. Tamburinus opus. de commun. S. 1. num. 5. Et Ioannes de Soria in epilog. summorum part. 2. tr. 1. f. 1. diff. 1. §. circa præceptum, vbi sic ait: Non datur tempus determinatum ad communionem, nec præceptum circa hoc invenitur, itaque nihil interest, quod sit communio ante, vel post meridiem, nisi scandalum aliquod, seu irreuerentia Sacramenti sequatur.

RESOL. XXXVIII.

An Sacerdos existens in peccato mortali possit sine peccato mortali sumere Eucharistiam, ne perueniat in manus Hæreticorum, non tamen sumendo illam sicut sumunt fideles, nempe communicando, sed solummodo abscondendo, ac si in aliquo foramine recondere?

Et notatur, quod si periculum sit, ut Eucharistia perenniat, vel male tractetur ab Hæreticis, vel Infidelibus,

Sup. hoc in
tra in Resol.
41. & signa-
ter in Resol.
47. per tota,
& in tom. 3.
tr. 1. Ref. 56.
§. penult. Et
tadē post.

Alibi in Re-
sol. not. præ-
teritæ.

Sup. hoc in-
fia in Resol.
45. & 46. &
in tom. 8.
tr. 4. Ref. 46.